

AM-21088

Seat No. _____

Second Year B. A. (Non-CBCS) Examination

March/April – 2016

Sanskrit

(Kavya) (प्रथम गौण) (Old Course)

(महाकवि कालिदास विरचितम् – २ध्रुवंशम् – सर्ग - २) ४०

(महाकवि भासरचितम् स्वप्नवासवदत्तम्) ६०

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 100

- १ (अ) नीचेनामांथी कोई पक्ष त्रक्ष श्लोकोनुं भाषांतर करो : १२
- 1 (a) Translate any three of the following : 12
- (१) व्रताय तेनानुचरेण धेनोन्यविधि शेषोऽप्यनुयापि वर्गः।
न चान्यतस्तस्य शरीररक्षा स्ववीर्यगुप्ता हि मनोःप्रसूतिः॥
- (२) आपीनभारोधेहनप्रयत्नाद्गृष्टिर्गुरुत्वाद्दुषो नरेन्द्रः।
अभावलंचक्रतुरश्रिताभ्या तपोवनावृत्तिपथं गताभ्याम्॥
- (३) बाहुप्रतिष्ठम्भविवृद्धमन्युरम्यर्णमागस्कृतमस्पृशद्भिः।
राजास्वतेजोभिरदह्यतान्तर्भोगाव मन्त्रौषादासद्ध वीर्यः॥
- (४) सत्वं निवर्तस्व विहाय लज्जां गुरोर्भवान्दार्शितशिष्यभक्तिः॥
शस्त्रेण रक्ष्यं यदशक्कारक्षं न तद्यशः शस्त्रभृतां क्षिणोति॥
- (५) प्रदक्षिणीकृत्य हुतं हुताशमनन्तरं भर्तृररुन्धती च
घेनुं सवत्सां च नृपः प्रतस्थे सन्मङ्गलोदग्रतरप्रभावः॥
- (ब) नीचेनामांथी कोई पक्ष बे संदर्भ सङ्घित समझावो : ८
- (b) Explain with reference any two of the following : 8
- (१) शुश्राव कुञ्जेषु यशः स्वमुच्चैरुद्गीयमानं वनदेवताभिः।
- (२) जीवन्मुनः शश्वदुपल्ववेभ्यः प्रजाः प्रजानाथ पितेव पासि।
- (३) तद्भूतनाथानुग नार्हसि त्वं संबन्धिनो मे प्रणयं विहन्तुम।
- (४) औधस्यमिच्छामि तपोपभोक्तं षष्ठांशमुर्व्या इव रक्षितायाः।

- ૨ મહાકવિ કાલિદાસના જીવન અને કવન વિશે સવિસ્તર નોંધ લખો. ૨૦
- 2 Write detail notes on the life and work of 'મહાકવિકાલિદાસ' 20

અથવા/OR

- ૨ કોઈ પણ બે ઉપર નોંધ લખો : ૨૦
- 2 Write notes on any two of the following : 20

- (૧) કાલિદાસસ્ય પ્રકૃતિવર્ણનમ્।
 (૨) દિલપસ્ય પરીક્ષણમ્।
 (૩) નન્દિની વરપ્રદાનમ્।
 (૪) 'રઘુવંશમ્' શીર્ષકમ્।

- ૩ (અ) નીચેનામાંથી કોઈ પણ ત્રણ શ્લોકોનો અનુવાદ કરો : ૧૨
- 3 (a) Translate any three of the following verses : 12

- (૧) કસ્યાર્થઃ કલશેન કો મૃગયતે વાસો, યથા નિશ્ચિતં
 દીક્ષાં પારિતવાન કિમિચ્છતિ પુનર્દયં ગુરોર્યદ્ ભવેત્।
 આત્માનુગ્રહમિચ્છતીહ નૃપજા ધર્માભિરામપ્રિયા
 યદ્ યસ્યાસ્તિ સમીપ્સિતં વદતુ તત્ કસ્યધિ કિં દીયતામ્॥
- (૨) યગા વાસોપેતાઃ સલિલમવગાઢો મુનિજનઃ
 પ્રદીપ્તોઽગ્નિભાંતિ પ્રવિચરતિ ધૂમો મુનિવનમ્।
 પરિભ્રષ્ટો દૂરાદ્ રવિરપિ ચ સંક્ષિપ્તકિરણો
 રથં વ્યાવર્ત્યાસૌ પ્રવિશતિ શનૈરસ્તશિખરમ્॥
- (૩) દુઃખં ત્યક્તું બદ્ધમૂલોઽનુરાગઃ
 સ્મૃત્વા સ્મૃત્વા યાતિ દુઃખં નવત્વમ્।
 યાત્રા ત્વેષા યદ્ વિમુચ્ચેહ બાણં
 પ્રાપ્તાનૃણ્યા યાતિ બુદ્ધિઃ પ્રસાદમ્॥
- (૪) ઋજ્વાયતાં હિ મુખતોરણ લોલમાલાં
 ભ્રષ્ટાં ક્ષિતૌ ત્વમવગચ્છસિ મૂઁ સર્પમ્।
 મન્દાનિલેન નિશિ યા પરિવર્તમાના
 કિશ્ચિત્ કરોતિ ભુજગસ્ય વિચેષ્ટિતાનિ॥
- (૫) કિં વક્ષ્યતીતિ હૃદયં પરિશક્લિતં મે
 કન્યા મયાષ્ટાપહતા ન ચ રક્ષિતા સા।
 ભાગ્યૈશ્વલૈર્મહદવાપ્તગુણોપધાતઃ
 પુત્રઃ પિતુર્જનિતરોષ ઇવાસ્મિ ભીતઃ॥

- (બ) નીચેનામાંથી કોઈ પણ બે સંદર્ભ સમજાવો : ૮
- (b) Explain with reference any two of the following : 8
- (૧) ચકારપંક્તિરિવ ગચ્છતિ ભાગ્યપંક્તિઃ।
- (૨) સર્વજનમનોભિરામં ખલુ સૌભાગ્યં નામ।
- (૩) આર્યપુત્રોઽપિ નામ પરકીય સંવૃતઃ।
- (૪) કિં વિરચિકાં સ્મરસિ।
- ૪ ભાસ સમસ્યા પર સવિસ્તર નોંધ લખો. ૨૦
- 4 Explain a detailed note on the Bhasa a problem. 20
- અથવા/OR**
- ૪ ભાસની કૃતિઓ ઉપર નોંધ લખો. ૨૦
- 4 Write a detailed note on the Bhasa Literature. 20
- ૫ નીચેનામાંથી કોઈ પણ બે વિશે વિવેચનાત્મક નોંધ લખો : ૨૦
- 5 Write in detail critical notes on any two of the following : 20
- (૧) સ્વપ્નવાસવદત્તમ્ શીર્ષકમ્
- (૨) બ્રહ્મચારી પ્રસન્નઃ।
- (૩) ઉદયનસ્ય પાત્રાલેખનમ્।
- (૪) વાસવદત્તા ન્યાસ પ્રસન્નઃ।
-